

Mkh 17.8.2026

PPL/395/00.07.05/2026

## **Selostus asiasta**

Barentsin alueneuvosto (Barents Regional Council, BRC) käynnisti vuoden 2025 lopulla arviointiprosessin Barentsin alueellisen yhteistyön tulevaisuudesta. Yhteistyössä ovat tällä hetkellä mukana seuraavat jäsenalueet: Norjasta Finnmark, Troms ja Nordland, Ruotsista Norrbotten ja Västerbotten, sekä Suomesta Pohjois-Pohjanmaan maakunta. Pohjois-Pohjanmaa liittyi Barentsin jäsenalueeksi tammikuussa 1998.

Arviointiprosessin tavoitteena oli muodostaa jäsenalueiden yhteinen näkemys siitä, tulisiko nykyistä yhteistyörakennetta jatkaa uudistettuna, asettaa se lepäävään tilaan vai päättää toiminta kokonaan. Arvioinnin pohjaksi koottiin kuuden jäljellä olevan Barents-alueen sekä temaattisten työryhmien ja muiden sidosryhmien palautetta.

Selvityksen johtopäätöksenä todettiin, että nykyinen Barentsin alueellisen yhteistyön toimintamalli ei enää toimi tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteistyön maantieteellinen kattavuus on merkittävästi kaventunut erityisesti Suomen vetäydyttyä Barentsin euroarktisesta neuvostosta (BEAC), ja sen seurauksena Lapin, Kainuun sekä Pohjois-Karjalan maakuntien vetäydyttyä alueneuvoston jäsenyydestä vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tehdyn selvityksen mukaan jäsenalueiden välillä vallitsee yksimielisyys siitä, että nykyisen rakenteen ylläpitäminen ei ole pitkällä aikavälillä tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi Barentsin aluekomitean jäsenistä muodostuva työryhmä suosittelee alueiden koordinoitua vetäytymistä Barentsin alueneuvostosta yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti elo-syyskuun 2026 aikana, jolloin Barentsin alueneuvosto kokoontunee viimeisen kerran.

Suosituksen taustalla ovat Barentsin alueneuvoston toimintasäännöt, jotka mahdollistavat yksittäisten alueiden vetäytymisen yhteistyöstä, mutta eivät sisällä menettelytapaa alueneuvoston viralliselle lakkauttamiselle. Näin ollen koordinoitu vetäytyminen arvioitiin realistisimmaksi tavaksi päättää jäsenalueiden osallistuminen nykyisessä tilanteessa.

Muuttunut geopolitiittinen toimintaympäristö, yhteistyön kaventunut osallistujapohja sekä tarve kohdentaa rajallisia resursseja vaikuttavimpiin kansainvälisen yhteistyön muotoihin puoltavat jäsenyyden päättämistä nykyisessä rakenteessa. Samalla on tärkeää todeta, ettei vetäytymisen tarkoituksena ole vähentää pohjoisten alueiden välistä rajat ylittävää yhteistyötä, vaan mahdollistaa sen kehittäminen joustavammissa, tarkoituksenmukaisemmissa ja vaikuttavammissa yhteistyömuodoissa. Tavoitteena on löytää uusia yhteisiä toimintamuotoja, joilla voidaan tukea pohjoisten alueiden elinvoimaa, vihreää siirtymää ja ihmisten välistä kanssakäymistä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää jatkossakin tärkeänä yhteistyötä Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisten alueiden välillä. Erityisen merkittäviä yhteisiä teemoja ovat olleet kulttuuri sekä nuorten välinen rajat ylittävä yhteistyö, jota on toteutettu Barentsin alueellisen nuorisoneuvoston puitteissa. Tässä ajassa tärkeäksi on koettu myös saavutettavuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvät kysymykset, jossa keskeistä on liikenne- ja logistiikkayhteistyön kehittäminen ja jatkuvuuden turvaaminen.

Esimerkiksi liikenne- ja logistiikka-alan rajat ylittävä Platform North -verkosto on tästä hyvä esimerkki. Sen työtä tulee jatkossakin tukea.

Odotukset ovat korkealla myös alueellisen ja kansallisen tason dialogin mahdollistamiseksi pohjoisilla alueilla mm. suunnitteilla olevan Forum North -toimintamallin puitteissa. Toimintamallin valmistelusta vastaa Valtioneuvosto. Tätä yhteistyömallia toteutettaisiin Suomen, Ruotsin ja Norjan välisenä yhteistyönä ja siihen osallistuisi 2–4 edustajaa kustakin maasta. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan kansallisen tason edustajien lisäksi Forum North-toimintaan tulisi nimetä edustus myös pohjoisen Suomen maakuntaliitoista. Täten turvattaisiin kansallisen ja alueellisen yhteistyön ja dialogin jatkumo pohjoisilla alueilla.

Mikäli yhteistyöstä päätetään luopua, Pohjois-Pohjanmaan liitto toimittaa vetäytymisilmoituksensa Kansainväliselle Barents-sihteeristölle elokuun 2026 loppuun mennessä alueneuvoston päätöksentekoa varten.

#### **Valmistelija**

Kansainvälisten asioiden päällikkö Katja Sukuvaara, p. 040 685 4049

#### **Maakuntajohtajan esitys**

Pohjois-Pohjanmaan liitto vetäytyy edellä mainituista syistä Barentsin alueneuvostosta ja siten Barents-yhteistyöstä.

#### **Käsittelytiedot**

#### **Päätös**